

Această publicație este realizată în cadrul proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”, implementat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiativa Sociale (IDIS) „Viitorul”, în parteneriat cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență (SUA).

Buletinul informativ a fost elaborat cu asistența financiară a Fondului de Parteneriat pentru Transparență. Conținutul este responsabilitatea exclusivă a IDIS „Viitorul” și nu reflectă sub nicio formă punctele de vedere ale IDIS „Viitorul” și Fondului de Parteneriat pentru Transparență.

ACHIZIȚIILE PUBLICE IN VIZOR

BULETIN INFORMATIV

Nr. 6 (septembrie 2022)

DIN CUPRINS

5 | NOUȚĂȚI

IDIS „Viitorul” a lansat Ghidul bunelor practici privind achizițiile publice durabile

7 | INFOGRAFIC

67 de achiziții publice în valoare de peste un miliard de lei, incluse în planul Ministerului Educației pentru anul 2022

10 | ANALIZĂ

Cum nu au devenit achizițiile sectoriale mai transparente la doi ani de la adoptarea Legii 74/2020

12 | CIFRE

Creștere record de 40% a achizițiilor publice în prima jumătate a anului 2022

20 | MONITORIZARE

Lucrări de reparație a drumurilor din Cahul în valoare de peste 10 milioane lei. Află cine le execută

22 | INVESTIGAȚIE

Dosarele licitațiilor truate: Ședințe amânate, zero condamnări cu executare și firme „abonate” în continuare la banii publici

EDITORIAL

INVESTIȚIILE MARI FAC DIN SISTEMUL DE ACHIZIȚII PUBLICE UN TEREN PROPICE PENTRU CORUPȚIE

Hady FINK

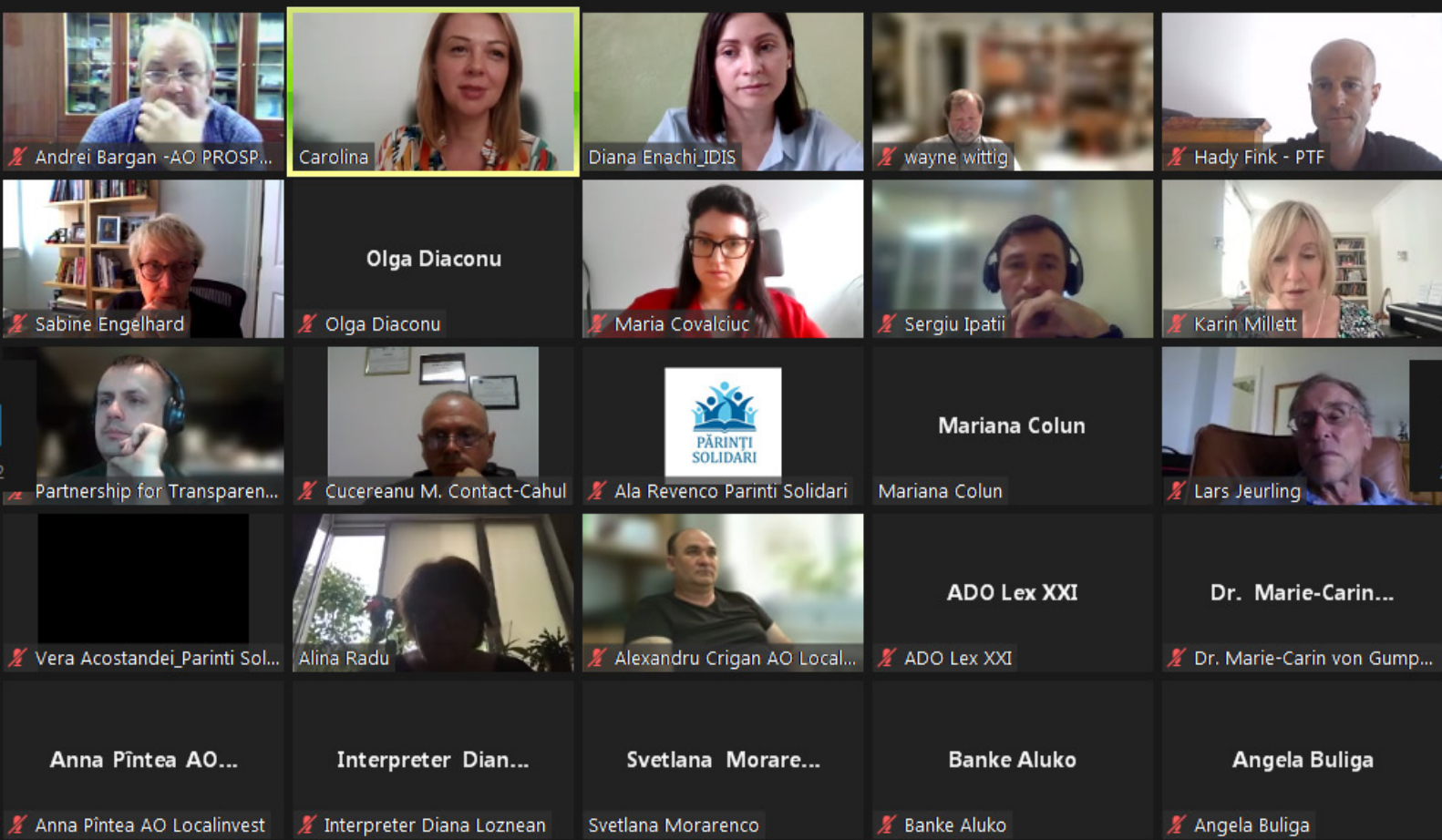
*director de proiect,
Fondul de Parteneriat
pentru Transparență*

Achizițiile publice reprezintă instrumentul prin care guvernele își cheltuie banii. Sumele mari de investiții care fac legătura dintre interesele publice și private fac din sistemul de achiziții publice un teren propice pentru corupție în întreaga lume, iar Moldova nu face excepție.

În teorie, guvernele au atribuția de a cheltui banii din bugetul public într-un mod eficient, în interesul cetățenilor. În practică, totuși, cetățenii beneficiază de serviciile și lucrările achiziționate, indiferent de calitatea, eficiența și corectitudinea procesului. Procedurile complexe și

lungi, lipsa informațiilor disponibile și interesele puternice reprezintă o provocare pentru cetățeni ca să se implice activ fără a fi necesar neapărat un mandat pentru acest lucru.

ORGANIZAȚIILE SOCIETĂȚII CIVILE MONITORIZEAZĂ TRANSPARENȚA ACHIZIȚIILOR PUBLICE DIN MOLDOVA.

**PRINTRE REZULTATE SE NUMĂRĂ INVESTIGAȚII JURNALISTICE,
RAPOARTE ANALITICE ȘI DISCUȚII PUBLICE**

» Investigații jurnalistice, emisiuni TV, instruirii, materiale informative și infografice privind procesul de achiziție publică. Sunt o parte din rezultatele organizațiilor societății civile beneficiare de granturi în cadrul proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”, care este implementat de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” în colaborare cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență din SUA. În acest sens, reprezentanții societății civile și echipa de implementare a proiectului și-au dat întâlnire online pe 17 august 2022 pentru a face schimb de experiență și a împărtăși progresul inițiativelor lor în primele trei luni de realizare a acestora.

Asociațiile obștești „Localinvest”, „Prospect”, „Media-Guard” (în parteneriat cu Ziarul de Gardă), „LEX XXI”, „Centrul Contact Cahul” (în parteneriat cu „Cahul 2030”), „AGER”, „Părinți Solidari” și proiectul media „CU SENS” sunt organizațiile societății civile din Moldova care beneficiază de granturi în valoare totală de peste 185

de mii de dolari pentru monitorizarea achizițiilor publice. Programul de granturi desfășurat de IDIS „Viitorul” își propune să formuleze recomandări în scopul îmbunătățirii nivelului de comunicare cu autoritățile relevante, integritatea achizițiilor publice, eficiența achizițiilor publice, bugetele publice și capacitatea de bună guvernare.

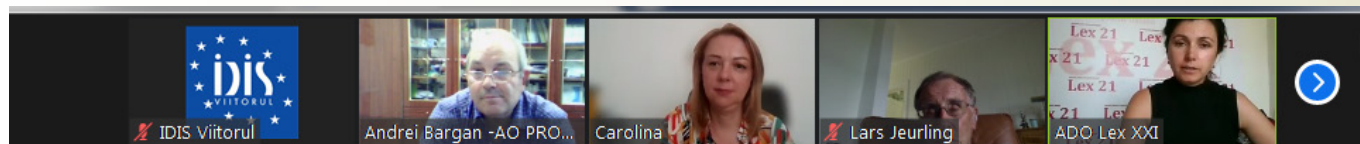
„Ne-am angajat în cadrul proiectului să susținem reformele în cadrul achizițiilor publice, care vor spori transparența, eficiența și corectitudinea achizițiilor, prin implicarea societății civile și a jurnaliștilor de investigație. Obiectivul nostru central este de a îmbunătăți situația în domeniul transparenței, recomandări pentru îmbunătățirea cadrului legal sau pentru consolidarea capacităților societății civile, a autorităților contractante și operatorilor economici.

Mulțumesc mult organizațiilor care fac parte din programul de sub-grantare pentru deschidere, implicare, lucrul imens și mă bucură activitățile inedite realizate”, a declarat Carolina Ungureanu, vicedirector IDIS „Viitorul” și managerul proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”.

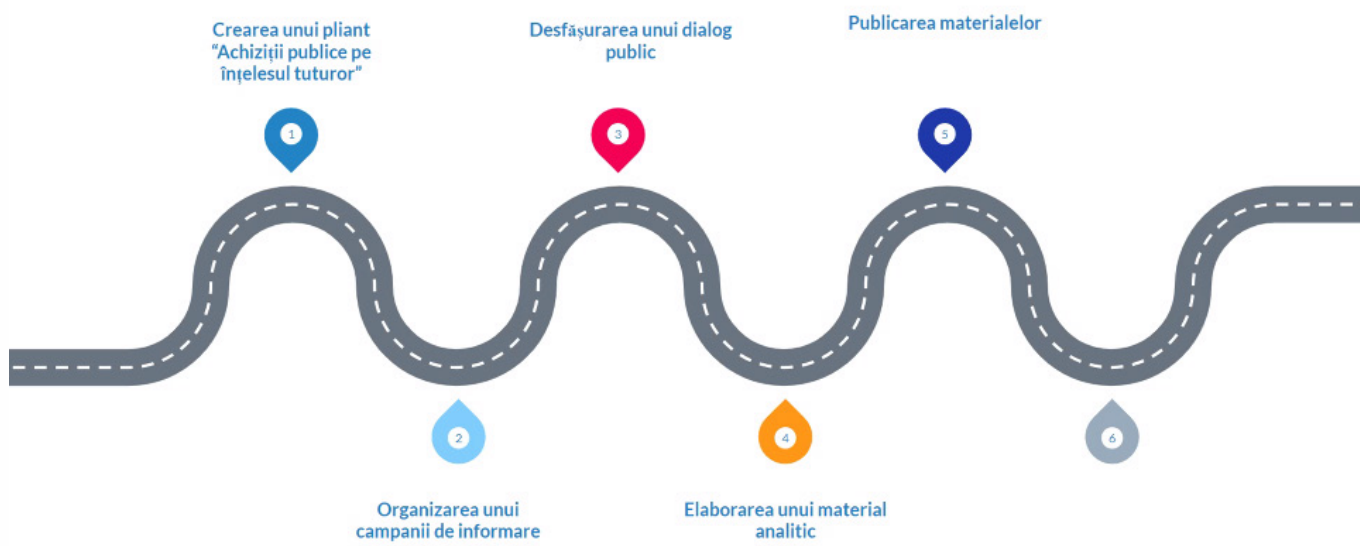
La rândul său, Hady Fink, directorul de proiect din cadrul PTF, a specificat: „Acest schimb de informații este foarte binevenit și este minunat să cunoaștem realizările fiecărei organizații, să învățăm din experiența altora și să utilizăm diverse metodologii”.

Organizațiile, selectate pe baza unui proces competitiv beneficiază de suport financiar între 17 și 25 mii de dolari, asistență și expertiză în procesul de monitorizare a achizițiilor. Beneficiarii granturilor implementează proiecte de monitorizare a achizițiilor desfășurate de autoritățile publice, cum ar fi primăriile și consiliile raionale, întreprinderile cu capital public sau alte entități de stat. Rezultatele monitorizării sunt reflectate în rapoarte, materiale analitice, investigații jurnalistice, infografice, traininguri și evenimente publice.

Astfel, de la jurnaliștii proiectului media „CU SENS”, care au monitorizat peste 50 de proceduri de achiziții publice, putem afla prin intermediul materialelor video [cine și cum poate contesta licitațiile publice](#) și de ce [o companie de cleaning continuă să ia circa 60% din contracte pe bani publici pentru servicii de curățenie](#) în cadrul investigației „Curat - Murdar”. „Ne dorim să punem presiune pe autorități și anumite grupuri de interese care stau în spatele actelor de corupție și să

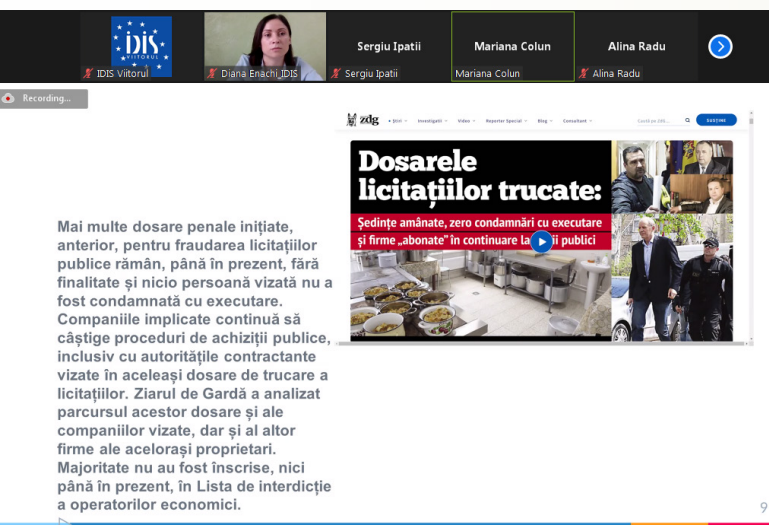

Descrieți activitățile implementate / desfășurate în perioada Aprilie – Iulie 2022:

creștem gradul de intoleranță la corupție în societate”, a subliniat jurnalistul Sergiu Ipatii.

În același timp, Asociația „Media-Guard” a monitorizat 67 de proceduri de achiziții publice în ultimele luni și a realizat o serie de investigații jurnalistice în domeniu, cum ar fi [Dependența anti-tigrindină de Rusia](#) și [Dosarele licitațiilor trucate: Sedințe amânate, zero condamnări cu executare și firme „abonate” în continuare la banii publici.](#)

La rândul său, Asociația „Părinți Solidari” și-a propus să fie cu ochii pe achizițiile publice realizate de Ministerul Educației și Cercetării și alte nouă instituții din subordinea Ministerului în perioada aprilie 2022 – ianuarie 2023. În acest sens, organizația a monitorizat în ultimele luni șapte proceduri de achiziții desfășurate la Ministerul de resort, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare (ANCE) și Centrul Tehnologiilor Informaționale și Comunicative în Educație (CTICE).

De asemenea, din materialele elaborate de Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER) în cadrul proiectului putem afla mai multe despre achizițiile publice sectoriale, cum ar fi [practica ANSC în cazurile ce țin de aplicarea Legii nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale.](#) „Am ales domeniul achizițiilor sectoriale deoarece este

unul mai nou și există multe lacune pe care dorim să le înțelegem mai bine și să venim cu recomandări”, este de părere Olga Diaconu, coordonatoarea de proiecte AGER.

La nivel regional, Asociația pentru Drepturile Omului „LEX XXI” din municipiul Bălți se mândrește cu o [campanie de informare](#) a cetățenilor cu privire la procedurile de achiziții publice, dar și un [dialog public](#) despre transparența procedurilor de achiziții publice în municipiu, organizate în luna iulie. „Vrem ca cetățenii să cunoască mai bine procedurile de achiziție publică și să se implice, deoarece banii publici sunt banii noștri”, a zis Diana Grosu, președinta asociației.

Mai multe [reportaje și articole de presă](#) privind desfășurarea achizițiilor publice în raionul Cimișia au fost elaborate de Asociația obștească „Prospect”, iar achizițiile publice desfășurate de Consiliul raional și Spitalul raional din Rîșcani sunt monitorizate în cadrul proiectului implementat de de [A.O. „Localinvest”](#).

În raionul Cahul, de exemplu, [achizițiile publice sunt monitorizate de către cetățeni și presa locală cu suportul A.O. Centrul „Contact-Cahul”](#). Astfel, a fost analizate două proceduri de achiziții publice ale Primăriei municipiului Cahul și a creat un grup de lucru format din cetățeni care va monitoriza patru proceduri de achiziții publice desfășurate de autoritățile locale, nemijlocit la etapa de executare a contractelor.

Ulterior, investigațiile, constatările și recomandările formulate de reprezentanții societății civile după procesul de monitorizare a achizițiilor vor fi transmise decidenților pentru a fi examinate și întreprinse acțiuni de îmbunătățire a situației, responsabilizând astfel autoritățile implicate. Rezultatul așteptat ar fi obținerea eficienței în utilizarea banilor publici, minimizarea riscurilor autorităților publice, și în final, bunuri, lucrări și servicii publice de calitate pentru cetățenii Republicii Moldova.

IDIS „VIITORUL” A LANSAT

GHIDUL BUNELOR PRACTICI PRIVIND ACHIZIȚIILE PUBLICE DURABILE

» Ghidul bunelor practici privind achizițiile publice durabile are ca scop prezentarea și analiza practicilor europene privind aplicarea criteriilor de durabilitate în procesul de achiziție publică, în conformitate cu politicile și prioritățile naționale. Ghidul a fost realizat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” în cadrul proiectului „Consolidarea Achizițiilor Publice Durabile în Republica Moldova” – Proiect 20.80009.7007.15, finanțat din bugetul de stat în cadrul Programului de Stat (2020-2023) Nr. 81-PS din 03.01.2020.

În ghid se menționează că achizițiile publice durabile/ecologice/verzi (green public procurement – GPP) sunt definite ca „achiziții publice pentru un mediu mai bun”, ca „un proces prin care autoritățile publice achiziționează bunuri, servicii și lucrări cu impact redus asupra mediului pe tot parcursul ciclului de viață, în comparație cu bunurile, serviciile și lucrările achiziționate în mod obișnuit”. La fel, se spune că implementarea achizițiilor durabile/verzi contribuie și la stimularea unei cereri mai mari pentru bunuri și servicii mai durabile, care altfel ar fi dificil de introdus pe piață. De asemenea, că „achizițiile publice durabile sunt un instrument de impulsie a economiei prin inovare”.

Totodată, este specificat că multe țări implementează politici privind achizițiile publice durabile care au fost deja incluse de către comunitatea internațională în Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD), adoptate în 2015. Obiectivul 12 al ODD „Consum și producție responsabile” prevede „promovarea practicilor de achiziții publice durabile, în conformitate cu politicile și prioritățile naționale”. La nivelul UE, achizițiile publice durabile sunt un instrument cu caracter voluntar, ceea ce denotă că statele membre și autoritățile publice au dreptul de a decide măsura în care le implementează.

În ghid se mai afirmă că, din 2010, Comisia Europeană promovează bunele practici cu scopul de a evidenția modul în care autoritățile publice din Europa reușesc să implementeze achiziții durabile/verzi în diverse domenii.

Potrivit ghidului, conform Legii privind achizițiile publice, care se aplică în Republica

Moldova, autoritățile contractante au dreptul de a impune în documentația de atribuire, condiții speciale de îndeplinire a contractului, prin care se urmărește obținerea unor efecte de ordin social sau în legătură cu protecția mediului și promovarea dezvoltării durabile.

„Bunele practici sunt prezentate din perspectiva beneficiilor aduse atât autorităților contractante, cât și mediului, economiei și societății în general. Sunt prezentate aspecte practice din procesul de achiziție publică, exemple de specificații tehnice, factori de evaluare, criteriile de atribuire și selecție, rezultate și impactul asupra mediului”, se precizează în nota introductivă a ghidului.

În același timp, ghidul își propune încurajarea autorităților publice din Republica Moldova de a aplica în procesul de achiziție publică criterii de durabilitate/ecologice. În ghid sunt prezentate bunele practici de achiziție publică durabilă din șapte domenii, care au fost selectate astfel încât acestea să fie cât mai relevante și aplicabile în contextul achizițiilor publice din Republica Moldova. Este vorba de: sectorul tehnologiilor informației și comunicațiilor; domeniul hârtiei pentru birou; procurării mobilierului; achiziția produselor alimentare și catering; lucrări de construcție, renovare, reparații ale clădirilor; achiziția soluțiilor de management a apelor pluviale; servicii de curățenie/cleaning.

În baza practicilor analizate și prezentate, autorii ghidului formulează o serie de recomandări pentru autoritățile contractante în implementarea achizițiilor publice durabile la elaborarea specificațiilor tehnice și criteriilor de selecție; la inițierea unei achiziții durabile, la elaborarea documentației de atribuire, dar și la verificarea conformității ofertelor operatorilor economici; la determinarea ofertei câștigătoare etc.

Sursa: www.viitorul.org

Obiectul contractului

Dezvoltarea, testarea și implementarea soluțiilor de management al apelor

Criterii de selecție

Pentru a asigura capacitatea tehnică și profesională a ofertanților, acestora li s-a solicitat să depună între una și patru referințe care demonstrează executarea integrală a unor proiecte similare în ultimii trei ani. Un proiect de cercetare și inovare a fost considerat relevant dacă a avut drept rezultat lansarea pe piață de către ofertant a unui produs/unei soluții inovatoare. Astfel de proiecte pot fi atât finanțate din resursele proprii ale ofertantului, cât și finanțate integral sau parțial de către o parte terță. Adicional, ofertanților li s-a solicitat cel puțin o referință pentru lucrări de construcție executate.

- Soluții care corespund normelor tehnice, cerințelor de mediu și reglementărilor;
- Soluțiile propuse nu trebuie să depășească costul de 8500 DKK (echivalent a 1140 euro) pentru 0,5 m³ de apă gestionat. Acest preț a fost stabilit împreună cu întreprinderea responsabilă de managementul sistemului de canalizare.

Criterii de atribuire

Potențial de eficacitate - 50%

- Măsura în care soluția va corespunde cerințelor, rezolvând problema descrisă

Capacitatea de implementare, inclusiv flexibilitate și modularitate - 20%

- Măsura în care soluția poate fi implementată în zone dense, într-un interval de timp scurt, fără întreruperi semnificative, precum și scalabilitate și întreținere

Robustețe în executarea proiectului - 20%

- Măsura în care ofertantul a demonstrat capacitatea de a dezvolta soluția inovatoare în intervalul de timp prevăzut, luând în considerare nevoile autorității contractante, implicarea părților interesate, aplicarea competenței angajaților și considerentele de siguranță în executarea proiectului

Prețul soluției tehnice - 10%

67 DE ACHIZIȚII PUBLICE ÎN VALOARE DE PESTE UN MILIARD DE LEI, INCLUSE ÎN PLANUL MINISTERULUI EDUCAȚIEI PENTRU ANUL 2022

➤ Pentru anul 2022, Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova a inclus în [planul său de achiziții](#) 67 poziții în valoare totală de 1 637 614 071 lei. Cea mai mare parte a sumei este destinată pentru:

- ✓ ACHIZIȚIONAREA SERVICIILOR EDUCAȚIONALE pentru realizarea planului (comenzii de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate în instituțiile de învățământ superior – 667 320 000 lei - 40,75 % din valoarea totală a achizițiilor planificate;
- ✓ ACHIZIȚIONAREA SERVICIILOR EDUCAȚIONALE pentru realizarea planului (comenzii de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate în instituțiile de învățământ profesional-tehnic – 872 746 600 lei - 53,29 % din valoarea totală a achizițiilor planificate;
- ✓ ACHIZIȚIONAREA MANUALELOR ȘCOLARE – 60 000 000 lei - 3,66 % din valoarea totală a achizițiilor planificate;
- ✓ LUCRĂRI DE RECONSTRUCȚIE ȘI MODERNIZAREA a clădirii Centrului de Excelență în Construcții str. Gh. Asachi 71, mun. Chișinău – 14 550 000 lei - 0,89 % din valoarea totală a achizițiilor planificate;
- ✓ RECONSTRUCȚIA ȘI MODERNIZAREA clădirilor Centrului de Excelență în Energetică și Electronică str. Melestiu, nr.12, mun. Chișinău – 12 800 000 lei - 0,78 % din valoarea totală a achizițiilor planificate.

Proiectul „Sporirea transparenței și eficienței achizițiilor publice realizate de MEC” este realizat de Asociația „Părinți Solidari”, cu sprijinul financiar al IDIS „Viitorul”, în colaborare cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență (PTF) în cadrul proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”.

Sursa: Pagina de Facebook @[parintisolidari](#)

Acest infografic este un produs al proiectului „Sporirea transparenței și eficienței achizițiilor publice realizate de MEC”, implementat de către Asociația Obștească „Părinți Solidari”. Asociația este beneficiara unui sub-grant oferit de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiativă Sociale IDIS „Viitorul” în colaborare cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență (SUA) în cadrul proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”. Proiectul urmărește susținerea reformelor în domeniul achizițiilor publice în Moldova, care vor spori transparența și corectitudinea achizițiilor publice prin abilitarea cetățenilor de a responsabiliza instituțiile relevante.

HADY FINK: ROLUL SOCIETĂȚII CIVILE ÎN COMBATEREA CORUPȚIEI ÎN ACHIZIȚIILE PUBLICE

» Achizițiile publice reprezintă instrumentul prin care guvernele își cheltuie banii. Sumele mari de investiții care fac legătura dintre interesele publice și private fac din sistemul de achiziții publice un teren propice pentru corupție în întreaga lume, iar Moldova nu face excepție.

În teorie, guvernele au atribuția de a cheltui banii din bugetul public într-un mod eficient, în interesul cetățenilor. În practică, totuși, cetățenii beneficiază de serviciile și lucrările achiziționate, indiferent de calitatea, eficiența și corectitudinea procesului. Procedurile complexe și lungi, lipsa informațiilor disponibile și interesele puternice reprezintă o provocare pentru cetățeni ca să se implice activ fără a fi necesar neapărat un mandat.

În cadrul Fondului de Parteneriat pentru Transparență (PTF), **considerăm că societatea civilă reprezintă un actor-cheie în lupta împotriva ineficienței și corupției în achizițiile publice.** Și ne străduim să sprijinim OSC-urile din întreaga lume să își asume efectiv un rol activ în trei moduri:

1. PREVENIRE: cetățenii vigilenți și interesați, organizațiile societății civile (OSC) și instituțiile media care pun întrebări și solicită informații sunt o sursă naturală de presiune ascendentă pentru mai multă integritate și transparență.

2. IDENTIFICARE: monitorizarea achizițiilor publice, precum și implementarea și furnizarea rezultatelor de către OSC și jurnaliștii de investigație ajută la identificarea neregulilor, contribuind în mod eficient la tragerea la răspundere a celor responsabili.

Hady FINK

*director de proiect,
Fondul de Parteneriat pentru Transparență*

3. ÎMBUNĂȚĂȘIREA SISTEMULUI: o societate civilă organizată poate face auzită vocea cetățenilor și a celor implicați și poate cere schimbări pentru sisteme de achiziții mai transparente (de exemplu, achiziții electronice, drepturi la informație, dreptul de a solicita anumite acțiuni din partea instituțiilor de supraveghere și control etc.) și aplicarea eficientă a sancțiunilor împotriva autorilor cazurilor de corupție.

Iar în Republica Moldova, tocmai începem al treilea an al unui proiect cu o durată de cinci ani pentru a susține societatea civilă în promovarea acestor aspecte:

Împreună cu partenerul nostru național, IDIS „Viitorul”, în 2021, [treizeci și cinci de jurnaliști, reprezentanți ai organizațiilor societății civile, dar și operatori economici și-au consolidat capacitățile în monitorizarea achizițiilor publice](#) participând la un program complex de instruire.

Iar din aprilie 2022, lucrăm cu opt organizații din Republica Moldova (este vorba de AO „Localinvest”, AO „Prospect”, AO „Media-Guard” (partener: Ziarul de Gardă), AO „LEX XXI”, AO „Centrul Contact Cahul” (partener: „Cahul 2030”), AO „AGER”, AO „Părinți Solidari” și proiectul media „CU SENS”), susținându-le eforturile de monitorizare atât financiar, cât și prin consultanță de specialitate. Anul viitor vor mai fi incluse suplimentar până la patru organizații ale societății civile.

Începând cu 2023, vom lucra pentru a consolida capacitățile celor care se angajează în achizițiile publice în Moldova prin diferite măsuri, cum ar fi o platformă digitală pentru a facilita comunicarea și interacțiunea între entitățile implicate în monitorizarea achizițiilor publice, construirea unei coaliții de monitori și lansarea unei inițiative cu mai multe părți interesate pentru a facilita formularea de recomandări politice, legale, de reglementare și procedurale pentru îmbunătățirea sistemului național de achiziții publice.

Avem speranța că la finalul proiectului nostru, în iunie 2025, aceste activități vor fi contribuit la consolidarea societății civile din Republica Moldova pentru a-și îndeplini în mod eficient rolul în lupta împotriva corupției în achizițiile publice.

CUM NU AU DEVENIT ACHIZIȚIILE SECTORIALE MAI TRANSPARENTE LA DOI ANI DE LA ADOPTAREA LEGII 74/2020

» La doi ani de la adoptarea Legii 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale și la peste un an de la intrarea acesteia în vigoare, domeniul achizițiilor sectoriale este unul rudimentar și insuficient reglementat. E un domeniu cu care au ajuns să jongleze autoritățile, care încearcă în fel și chip să se spele pe mâini de el.

Pentru început, cadrul legal nu conține suficiente mecanisme pentru a asigura aplicarea corespunzătoare a Legii 74/2020. Până la acest moment, nu au fost adoptate regulamentele care ar trebui să prevadă procedurile de desfășurare a anumitor tipuri de proceduri de achiziție publică, cum ar fi negocierile fără publicare prealabilă a unui anunț de participare sau acordurile cadru. Actualmente, unele entități contractante utilizează procedurile prevăzute de Regulamentele speciale adoptate pentru executarea Legii 131/2015, indicând acest lucru în documentația de atribuire. Alte entități contractante desfășoară proceduri de achiziție prin procedura de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare, fără proceduri sau regulamente prestabilite, ca în cazul Termoelectrica în procedura de achiziție a lucrărilor de reparație capitală a turbinei ПТ-80/100-130/13 Nr.3. Lipsa unor prevederi speciale în acest sens lasă loc pentru abuzuri și fraude. Pentru asigurarea transparenței și eficientizarea utilizării banilor publici, este recomandabil ca entitățile contractante să facă uz de procedurile aferente Legii 131/2015, în măsura în care acestea pot fi aplicate, specificând acest lucru în documentația de atribuire.

ACHIZIȚIE DE VALOARE MICĂ	CVM	2022
14300000-4	CVM	2022
14211000-3	CVM	2022
14712000-5	CVM	2022
14212320-9	CVM	2022
44333000-3	CVM	2022
31711140-6	CVM	2022
24111900-4	CVM	2022
44411000-4	CVM	2022
34300000-0	CVM	2022
09200000-1	CVM	2022
30124000-4	CVM	2022
30192700-8	CVM	2022
30197644-2	CVM	2022
31521000-4	CVM	2022
38421100-3	CVM	2022
44000000-8	CVM	2022
09600000-3	CVM	2022
79212100-4	CVM	2022
33690000-3	CVM	2022
09111100-1	CVM	2022
30199310-6	CVM	2022
131700000-3	CVM	2022
136300-8	CVM	2022

Pe de altă parte, nu există o autoritate competentă care ar putea constrânge entitățile contractante să se conformeze prevederilor ce reglementează domeniul achizițiilor sectoriale.

Deși art. 84 din Legea 74/2020 prevede că entitățile contractante vor prezenta dări de seamă Agenției Achiziții Publice, această autoritate nu dorește să-și recunoască competența în raport cu Legea 70/2020. Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER) a făcut această concluzie din răspunsul directorului Agenției Achiziții Publice (AAP) la solicitarea Asociației pentru a pune la dispoziție lista entităților contractante. Directorul AAP, Ruslan Malai, a comunicat că instituția pe care o conduce nu ar avea atribuții în Legea 74/2020.

După ce AGER a recepționat acest răspuns, au solicitat aceeași listă a autorităților contractante de la Ministerul Finanțelor. În rezultatul solicitării,

Ministerul Finanțelor a pus la dispoziție o listă cu 112 entități contractante, care trebuie să desfășoare procedurile de achiziții publice în conformitate cu prevederile Legii nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale (accesați [Lista entităților contractante](#)). Actele normative din acest domeniu nu conțin o listă a entităților contractante, de unde apare riscul că unele entități, care cad sub incidența cadrului legal aferent, vor evita să desfășoare proceduri de achiziții conform prevederilor Legii 74/2020.

Pentru a înțelege mai amplu starea actuală a achizițiilor sectoriale și în ce măsură sunt aplicate prevederile Legii 74/2020, AGER a analizat Buletinele Achizițiilor Publice publicate de Agenția Achiziții Publice în perioada ianuarie – iunie 2022. Astfel, analiza buletinelor de achiziții publicate de Agenția Achiziții Publice este în sine o sarcină foarte dificilă și cronofagă, din pricina modului foarte neprietenos de prezentare a informațiilor. Fiecare ediție a Buletinului Achizițiilor Publice conține un fișier pdf cu anunțurile de intenție, de participare, de atribuire, de modificare și unul sau mai multe documente pdf cu dările de seamă pentru proceduri de achiziții realizate atât în baza Legii 131/2015, cât și în baza Legii 74/2020. Dacă primul fișier este publicat într-un format mai accesibil, care conține un cuprins și permite căutarea după cuvinte-cheie, fișierele cu dări de seamă conțin documente scanate de autoritățile contractante, uneori în calitate proastă, comasate de-a valma de Agenția Achiziții Publice în volume ce depășesc uneori 400 – 500 de pagini, în lipsa unui cuprins și fără posibilitatea de căutare a informației necesare după cuvinte-cheie. Astfel, pentru a identifica o dare de seamă pentru o anumită procedură de achiziție, de cele mai multe ori este necesar să parcurgem mii de pagini de documente scanate din Buletinele Achizițiilor Publice publicate în proximitatea datei încheierii contractului sau anulării procedurii de achiziție.

Analiza edițiilor Buletinului Achizițiilor Publice publicate în perioada ianuarie – iunie 2022 au scos

la iveală că doar 15 entități contractante au prezentat anunțuri și dări de seamă spre publicare în Buletinul Achizițiilor Publice pe parcursul primelor șase luni ale anului curent. Acestea sunt:

- » ÎM „Regia Transport Electric”
- » SA „Termoelectrica”
- » SA „CET-NORD”
- » ÎS „Moldelectrica”
- » ÎCS. „Premier Energy Distribution”
- » SA „RED-NORD”
- » ÎS. „Calea Ferată din Moldova”
- » SRL „Chișinău-GAZ”
- » „MOLDOVATRANSGAZ” SRL
- » ÎS „Portul Fluvial Ungheni”
- » „Bălți-Gaz” SRL
- » SA „Apă-Canal”
- » „Edineț-Gaz” SRL
- » ÎS „Poșta Moldovei”
- » „Florești-Gaz” SRL

Analiza observă un contrast evident între numărul entităților contractante conform datelor de la Ministerul Finanțelor și numărul entităților contractante care au prezentat anunțuri și dări de seamă către Agenția Achiziții Publice. Totuși, nu se crede că entitățile contractante care nu au prezentat anunțuri și dări de seamă Agenției Achiziții Publice nu au desfășurat de facto achiziții publice, în special datorită faptului că unele din aceste entități au publicat planuri de achiziție pe paginile lor web.

Citește continuarea [aici](#).

Acest articol este un produs al proiectului „Monitorizarea achizițiilor sectoriale în Republica Moldova”, desfășurat de A.O. „Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă AGER”, în calitate de beneficiar de sub-grant a proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”. Proiectul este implementat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiativa Sociale (IDIS) „Viitorul”, în colaborare cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență (SUA).

Sursa: www.revizia.md

CREȘTERE RECORD DE 40% A ACHIZIȚIILOR PUBLICE ÎN PRIMA JUMĂTATE A ANULUI 2022

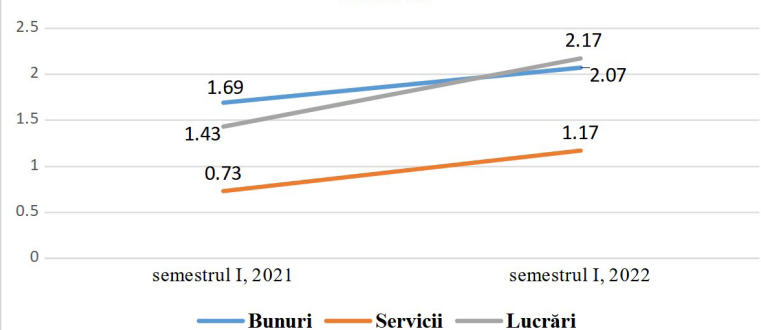
» [Datele Agenției Achiziții Publice](#) (AAP) privind evoluția achizițiilor publice în prima jumătate a anului 2022 arată o creștere record de 40% a volumului achizițiilor. Mai exact, autoritățile publice au achiziționat bunuri, servicii și lucrări în valoare de 5,4 miliarde lei (exclusiv achizițiile de valoare mică), cu 1,5 miliarde lei mai mult comparativ cu perioada similară a anului precedent. Aceasta reprezintă o creștere fără precedent și este determinată în special de creșterea cheltuielilor publice, dar și de baza de comparație slabă de comparație, având în vedere faptul că în anul 2021 a fost înregistrată o reducere a volumului achizițiilor de circa 6,5%. Așadar, în perioada de referință, autoritățile contractante au încheiat 7 242 de contracte de achiziție ca urmare a desfășurării a 2 852 de proceduri.

În paralel, în scopul analizei disponibilității și calității datelor în achiziții, am analizat și [instrumentul de analiza a datelor în achiziții \(BI module\)](#). Conform datelor disponibile aici, valoarea contractelor de achiziții publice în prima jumătate a anului 2022 se cifrează la 5,43 miliarde lei, ceea ce corespunde cu raportul AAP. Conform acestuia, achizițiile respective au fost realizate de către circa 1 000 autorități contractante. În topul autori-

tăților publice cu cel mai mare volum de achiziții sunt: Primăria mun. Chișinău (911 milioane lei), ÎS. Administrația de Stat a Drumurilor (276 milioane lei), ADR Centru (259 milioane lei), Ministerul Sănătății (232 milioane lei), Direcția generală Transport Public și Căi de Comunicații a Consiliului Municipal Chișinău (220 milioane lei), Agenția Servicii Publice (206 milioane lei) și Serviciul Vamal (191 milioane lei).

O alte noutate este creșterea volumului și ponderii lucrărilor procurate de către autoritățile publice. Tradițional, achizițiile de bunuri dețin cea mai mare pondere, fiind urmate de lucrări și, în cele din urmă, servicii. Respectiv, în prima jumătate a anului curent, ponderea lucrărilor achiziționate în totalul achizițiilor a constituit 40%, depășind-o pe cea a bunurilor (38%). Dacă în primul semestru al anului 2021, au fost procurate lucrări în valoare de 1,4 miliarde lei, atunci în anul curent, autoritățile publice au procurat lucrări în valoare de circa 2,2 miliarde lei, ceea ce reprezintă o creștere de peste 50%. Majorarea volumului lucrărilor achiziționate este un indicator pozitiv care indică asupra faptului că autoritățile au acordat o atenție deosebită investițiilor capitale în detrimentul cheltuielilor curente, fapt ce contribuie la dezvoltarea social-economică.

Evoluția achizițiilor publice după obiectul de achiziție, miliarde lei

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor AAP, www.tender.gov.md

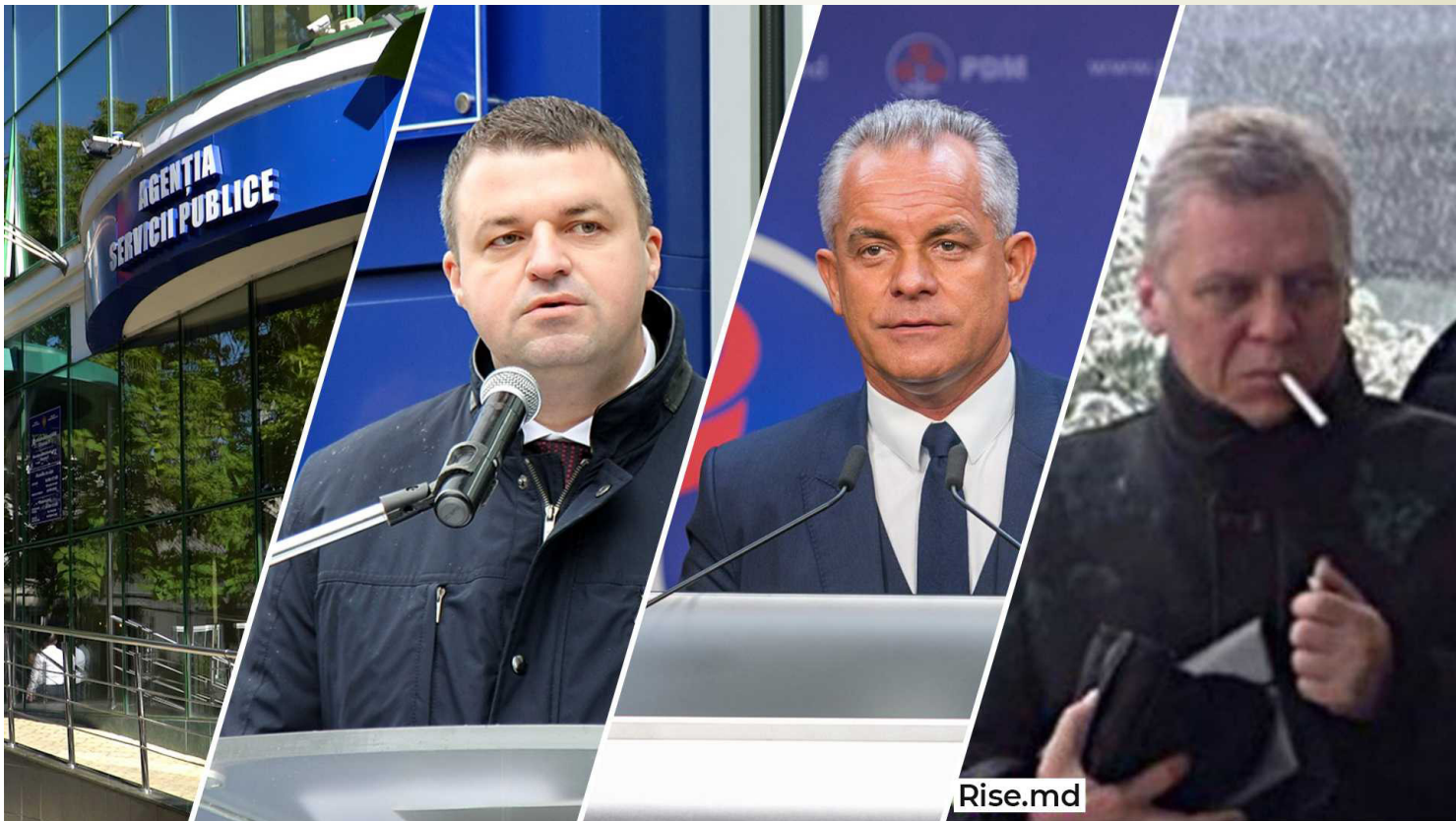
Un alt indicator pozitiv este reducerea semnificativă a achizițiilor anulate din diverse motive (lipsa ofertelor/concurenței, lipsa finanțării, alte motive). Astfel, procentul procedurilor de achiziție anulate s-a redus de două ori, de la 28,2% în anul 2021 la 12,5% în prima jumătate a anului curent. Cele mai multe achiziții au fost anulate din lipsa ofertelor, ceea ce indică un nivel al concurenței pe piața achizițiilor redus.

În ceea ce privește încălcările pe care le admit autoritățile în achiziții, datele arată că lucrurile nu s-au îmbunătățit, iar gradul de

responsabilizare al autorităților contractante este unu redus. Acest fapt este demonstrat de datele privind rezultatele monitorizării achizițiilor publice de către AAP, dar și de către societatea civilă care, identifică în continuare încălcări în procesul de achiziție publică. Conform constatrilor AAP, „doar pentru 56% dintre procedurile de achiziție desfășurate cu diverse abateri de la legislație, neajunsurile depistate au fost înlăturate în totalitate. Celelalte proceduri de achiziție au fost finalizate cu abateri de la prevederile legale, corespunzător, fiind afectat întregul proces de derulare a procedurii de achiziție și încălcarea principiilor achizițiilor publice”. De subliniat că lipsa de responsabilizare a autorităților și perpetuarea încălcărilor și ilegalităților în achiziții este determinată în special de lipsa controalelor și sancțiunilor. Or, rapoartele de monitorizare ale AAP au caracter de recomandare. Cu toate că, din decembrie 2021, AAP are rol de agent constator pentru contravențiile în achiziții prevăzute de Codul Contravențional (ca urmare a aprobării proiectului de lege cu privire la modificarea Codului Contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008), totuși, AAP nu a aplicat sancțiuni celor responsabili. Cel puțin, nu există date publice în acest sens.

Pe final, deși, se constată o îmbunătățire a nivelului transparenței sectorului achizițiilor și accesului la date, totuși acestea rămân a fi fragmentate și nu sunt disponibile într-o sursă unică de date. Un altă problemă este lipsa unor date și indicatori prin prisma cărora am putea analiza evoluția sectorului (ponderea ofertelor depuse de IMM-uri, achiziții publice cu criteriile de durabilitate/ achiziții verzi, ponderea achizițiilor criteriile de atribuire non-preț, durata medie de atribuire a unui contract etc.).

Autor: Diana Enachi,
coordonatoare de proiecte și
expertă în achiziții publice la IDIS „Viitorul”

CURAT-MURDAR

» Milioane de lei cheltuie statul anual pentru servicii de curățenie, prestate de mai multe companii de cleaning. Printre acestea, am dat peste o firmă, afiliată, în perioada guvernării democrate, unui personaj din anturajul oligarhului fugar Vladimir Plahotniuc. Afilierea, se pare, a avut efect și asupra performanței companiei de a câștiga licitații anunțate de mai multe instituții de stat, în special de Agenția Servicii Publice. Între timp, guvernările s-au schimbat, însă firma a continuat să câștige, pe bandă rulantă, contracte pe bani publici. Vorbim de sume cu șase zerouri. Cum de i-a reușit acest lucru? Detalii, în ancheta ce urmează.

Agencia Servicii Publice (ASP) este una dintre cele mai mari instituții ale statului. Aici mergem să obținem acte de identitate, extrase cadastrale, să ne înregistrăm automobilul sau afacerea. Agenția deține peste 180 de birouri și centre de servicii a populației în toată țara. Vorbim de zeci de mii de metri pătrați pentru care instituția cheltuie milioane de lei doar pentru servicii de curățenie. În acest an, de exemplu, pentru circa 79 mii de metri pătrați de spații cu birouri și ghișee, dar și cele peste 100 de mii de metri

pătrați de curți, ASP a pus la bătaie peste zece milioane de lei.

Pe Maria Vîrlan am întâlnit-o la sediul central al Agenției Servicii Publice din Capitală în timp ce făcea ordine prin birourile angajaților. Șterge praful, curăță podeaua și are grijă să golească coșurile de gunoi. Atât Maria, cât și o altă colegă de-a ei, pe care am întâlnit-o pe holurile instituției, se plâng că pentru munca, deloc ușoară, sunt plătite mai puțin decât salariul minim pe economie.

MARIA VÎRLAN,
angajată, Proterra Grup SRL:

„Și la mine a fost întrebarea: Unde se duc banii aceștia toți, dacă la noi nu ajung, nicăierea. Unde se duc banii aceștia toți?”

TAMARA GAVRILIȚA,
angajată, Proterra Grup SRL:

„Salariul este mizer. Noi – cu 1.900 [de lei] pe timpul de față. S-a ridicat și gazul, și lumina, tot. De câte ori ne adresăm la dâșșii să ne ridice, nicidecum”.

Deși fac curat în birourile unor funcționari, femeile nu sunt angajate la stat, dar la compania de cleaning care, pe bani publici, asigură curățenia oficiilor ASP. Este vorba despre firma Proterra Grup SRL, care a semnat contracte similare cu ASP încă din 2018. Anul trecut, de exemplu, calitatea serviciilor a fost, pe alocuri, îndoielnică, ne spune Victor Verejanu, șef al secției deservirea gospodăriei din cadrul Direcției asigurare infrastructură și logistică a ASP. Iar situația, pare că, se repetă și în 2022.

trebuie să finalizăm procedura de evaluare, ei au timp trei zile, aceste 36 de ore pentru înlăturarea lor dacă nu se vor încadra clar lucru că va fi aplicată sancțiunea”.

Agenția Servicii Publice este o instituție creată în iulie 2017 în urma reorganizării Întreprinderii de stat REGISTRU. Proterra Grup SRL asigură curățenia la ASP, aproape de la fondare. În 2018, a încheiat cu ASP trei contracte în valoare totală de aproape 15 milioane de lei. În următorii ani, sumele au variat între 7 și circa 15 milioane de lei.

VICTOR VEREJANU,
șef de secție, ASP:

„Noi întotdeauna am mizat și din punct de vedere economic, și din punct de vedere a eficienței, și din punct de vedere a calității să obținem un preț mai scăzut, fiindcă noi achităm serviciile acestea din banul public. Cu regret nu întotdeauna cel mai mic preț corespunde și așteptărilor pe care noi le avem. Asta noi putem constata, în orice, nu numai în servicii de curățenie”.

DIANA ENACHI,
expertă în achiziții publice, IDIS „Viitorul”:

„Eu văd aici un steguleț roșu clar sau un indicator de corupție clar. Ar fi în orice caz în care vedem o companie care lucrează câțiva ani la rând sau o perioadă foarte îndelungată cu autoritatea contractantă sau mai bine zis o autoritate care lucrează cu aceeași companie, deși sunt mai multe companii pe piață. Deci în cazul acesta fiind acest steguleț roșu identificat eu aș sesiza organele competente ca să facă o investigație. Un steguleț roșu nu este, din start, un act de corupție sau nu este din start măcar o încălcare a legii, este mai mult un indicator precum că ceva nu este în regulă”.

VICTOR VEREJANU,
șef de secție, ASP:

„Noi, reieșind din colaborarea noastră în cadrul contractului încheiat pentru anul 2021 noi am avut la fel niște rezerve, careva suprafețe care nu au fost deservite la timp. A fost stabilit că a fost deservit necorespunzător deci pentru suprafața asta nu se achită. În 2022 noi am avut o asemenea situație în luna februarie și acum în luna martie, probabil că

Diana Enachi, este expertă în achiziții publice în cadrul Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale “Viitorul”. A analizat documentele licitației și a identificat mai mulți factori de risc.

DIANA ENACHI,

expertă în achiziții publice, IDIS „Viitorul”:

„Ceea ce eu constat este faptul că avem o licitație de o valoare foarte mare dacă ne referim la bugetele instituțiilor din RM și bugetele pe achiziții, deci avem 11 milioane de lei prin urmare ceea ce văd eu primul și în primul rând este faptul că nu este o licitație împărțită pe loturi. Acesta este un steguleț roșu sau un indicator, un risc, dar totodată decizia de a lotiza o procedură de achiziție aparține autorității deci legea nu obligă”.

VICTOR VEREJANU,

șef de secție, ASP:

„Presupunem că dacă facem pe loturi, pe raioane, în primul rând noi avem riscul să nu acoperim toate raioanele. Noi trebuie să facem 33 de evaluări ca să-i aducem pe toți la un numitor comun că uite trebuie așa și nu altfel. Noi trebuie să luăm în considerație că noi deservim un număr mare de populație care mai vin în oficiile noastre care trebuie să aibă același tratament și putem crea condiții, că într-un raion serviciile să fie mai de către alte companii făcute mai bune, dar în raionul de alături, vecine să fie tratat altfel”.

Rezultatul licitației din acest an a fost contestat de către una dintre cele șase companii, participante la achiziție. 05:00 Este vorba despre Palimira-Com Service SRL, care în textul contestației, depuse la ANSC, a menționat, între altele, că: „Se observă o favorizare a [companiei “Proterra Grup”] cu încălcarea flagrantă a principiilor achizițiilor publice”. Contactată telefonic, fondatoarea și administratoarea companiei califică organizarea licitației ca fiind una:

ALINA PÎNZARU,

administratoare, Palimira-Com Service SRL:

„Foarte proastă. Nu vreau să comentez prin telefon, dar ne-am spus toate pozițiile! Din păcate atunci s-a întâmplat o tragedie și noi nu am putut să fim, să apărem când au fost dezbaterile, am lăsat-o așa baltă”.

TOP 5 COMPANII DE CLEANING
CARE CĂȘTIGĂ CONTRACTE CU STATUL
(2017-2022)

Proterra Grup SRL - 108 mil. lei
Servicii Curățenie SRL - 24,8 mil. lei
Igiena Company SRL - 13,4 mil. lei
Elina Service SRL - 12,2 mil. lei
Euroservice SRL - 8,2 mil. lei

Sursa: Tender.gov.md

VICTOR VEREJANU,

șef de secție, ASP:

„Sunt niște afirmații goale care nu sunt acoperite cu cifre concrete, tot merge pe presupuneri”.

Proterra Grup SRL a fost creată în 2011. La șapte luni de la fondare, unic asociat devine Terra Grup & Co SRL – o companie-soră, care își păstrează cota sa parte până în prezent. La rândul ei, Terra Grup SRL a fost obiectul mai multor tranzacții și a avut, de-a lungul anilor, mai mulți asociați, ca într-un final, în februarie 2016 să fie preluată contra sumei de fix două milioane de lei de Acvilin-Grup SRL – o firmă în care lurii Luncașu deținea, la acel moment, o cotă de 60%. Luncașu a fost un personaj din anturajul oligarhului fugar Vladimir Plahotniuc, fiind vecin cu acesta în Franța, unde ambii dețineau câte o vilă într-un cartier de pe malul lacului Geneva. De asemenea, Luncașu a reprezentat prin procură o companie cipriotă, conectată la Plahotniuc, care a preluat imobilul de peste 2.000 de metri din Chișinău, cunoscută drept „Casa Alba”.

Citește continuarea [aici](#).

Acest subiect a fost produs în cadrul proiectului „Urmărim banii publici”, desfășurat de A.O. Proiectul media „CU SENS”, în calitate de beneficiar de sub-grant al proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”. Proiectul este implementat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în colaborare cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență (SUA). Responsabilitatea pentru conținutul acestei înregistrări le revine în exclusivitate A.O. Proiectul media „CU SENS” și nu reflectă neapărat opinia IDIS „Viitorul” și a donatorului.

Sursa: www.cusens.md

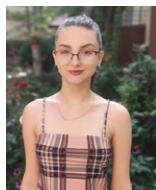
TINERII ACTIVI, DESPRE MONITORIZAREA ACHIZIȚIILOR PUBLICE: „INFORMAȚIA DESPRE BUGETELE LOCALE, DISPONIBILĂ PE PAGINILE WEB ALE ADMINISTRAȚIILOR PUBLICE, NU ESTE PREZENTATĂ ÎNTR-UN FORMAT ACCESIBIL”

» În perioada 4-6 august, la Vadul lui Vodă s-a desfășurat tabăra de vară „Achizițiile publice în vizorul tinerilor”. Tinerii și tinerele au fost instruiți și încurajați să promoveze transparența în domeniul achizițiilor publice, au învățat cum este construit sistemul de achiziții, modul în care cetățenii din orice localitate a țării pot analiza tenderele, identifica riscuri de corupție, verifica datele și modul în care pot comunica aceste probleme în adresa mass-media, autorităților sau societății civile.

Instruirile și ghidarea profesională a fost efectuată de experți în transparență, de la AGER și IPRE, funcționari ai Agenției Achiziții Publice și Agenției de Guvernare Electronică, jurnaliști de investigație de la Ziarul de Gardă, cu experiență în documentarea și redactarea subiectelor ce vizează sistemul de achiziții publice.

În acest context, i-am întrebat pe tineri despre oportunitatea monitorizării achizițiilor publice și utilitatea celor învățate la tabăra de vară.

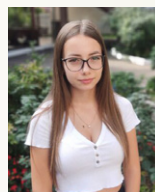
GLORIA CHEPTEA: „Mă bucur că am avut oportunitatea de a participa la aceasta școală de vară. Am fost instruiți într-un domeniu folositor și actual. Mai mult, voi aplica cunoștințele acumulate în viitoarea mea profesie. Este important ca tinerii să fie

interesați de achizițiile publice și să cunoască porturile de unde se pot informa în mod sigur. Din păcate, APL mai are de lucru la capitolul transpa-

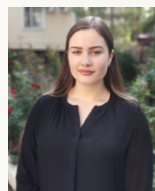
rență. Mi-a plăcut mult originalitatea, modul de predare non-formală, atmosfera prietenoasă și profesionalismul de care au dat dovadă mentorii. Le mulțumesc organizatorilor și le urez succes participanților în activitățile care urmează”.

PAULA ARABADJI: „Tabăra de vară a fost una dintre cele mai bune alegeri făcute până acum. Aceasta nu doar mi-a oferit noi cunoștințe, dar a aprins în mine dorința de a deveni jurnalistă de investigație. Mulțumesc mult organizatorilor de la Asociația ME-

DIA-GUARD și ZdG pentru aceasta oportunitate și toate cunoștințele acumulate”.

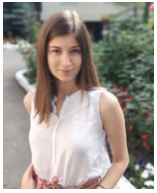
SIMONA LUCA: „Ca tânără implicată activ, promovez participarea societății civile în

observarea și monitorizarea procesului de distribuire a bugetului public. Participând la tabăra de vară, am acumulat experiență, cunoștințe și bune practici pe care le voi

implementa în continuare. Analizând informația despre bugetele locale și executarea lor, disponibilă pe paginile web ale administrațiilor publice, e clar că această informație nu este prezentată într-un format accesibil și ușor de înțeles pentru cetățeanul de rând. Pentru medierea acestei probleme, experții de la Asociația „Media-Guard”, Ziarul de Gardă, IDIS Viitorul, AGER și IPRE ne-au instruit și ne-au ghidat în universul complex al jurnalismului de investigație, prezentând bazele de date deschise în R. Moldova și instrumentele de documentare și vizualizare a informației. În urma acestor instruirii, eu și colegii mei deținem o baza solidă pe care o vom pune în practică prin analiza tenderelor, monitorizarea și identificarea soluțiilor pentru a schimba și îmbunătăți transparența în APL.

MARIA NISTOR: „Asociația „Media-Guard” a

lansat tinerilor din R. Moldova o provocare, căreia i-am dat curs. „Ceea ce nu știi este mai important decât ceea ce știi”, acesta a fost gândul cu care am aplicat la această tabără de vară. În trei zile,

mi-am consolidat trei idei:

1. Achizițiile publice sunt un izvor nesecat de inspirație pentru jurnaliști;
2. Unde-s bani, investigația crește;
3. De-i frig, de plouă, de bate vântul, pân' la 31 martie, funcționarii publici sunt obligați să depună declarația de avere și interese personale, iar jurnaliștii – s-o verifice.

Această școală de vară a reprezentat, pe bună dreptate, o invitație la analiză, conștientizare și implicare”.

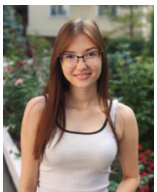
ANASTASIA ROBULEȚ: „La tabăra de vară

am învățat nu doar despre ce înseamnă achizițiile publice, dar și cum acestea pot fi monitorizate, care sunt sursele de informare despre modificările bugetare, fără care nu poate avea loc o

investigație de presă completă. Cu toate că există o multitudine de site-uri pentru informare, oamenii nu cunosc despre acestea și din cauza asta, nu pot monitoriza corect achizițiile publice. Cred că este necesar ca toate procedurile publice să fie transparente”.

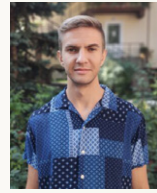
DIANA CIORBĂ: „La tabăra de vară totul a fost

superb, de la informație până la modul de predare, atitudinea mentorilor și felul în care ne-am simțit. Am acumulat cunoștințe care țin și de jurnalism. Dacă aş avea ocazia să mai particip o dată,

aş face-o cu siguranță. Este o experiență unică și nouă pentru mine, iar pe viitor plănuiesc să mai aplic la astfel de proiecte. Ziarul de Gardă, Asociația Media-Guard, IDIS Viitorul, mulțumesc pentru tot efortul depus și pentru acest schimb de informație. Sunteți cei mai tari!”.

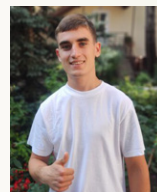
DUMITRU LITOVSCI: „Am avut plăcerea de

a participa la tabăra de vară și de a-mi aprofunda cunoștințele în domeniul achizițiilor publice. Datorită mentorilor am aflat metodele de depistare a

fraudelor, falsificărilor legate de bugetul public. Pe lângă acestea, am învățat cum să prezentăm subiectele de interes societății civile. Urmează să aplic această experiență în următoarea mea activitate. Cred că, dacă tinerii ar fi informați mai mult în sfera achizițiilor publice, aceasta ar spori transparența bugetelor și responsabilitatea instituțiilor”.

MIHAIL SÎRBU: „La tabăra de vară au fost

primele mele contacte cu domeniul achizițiilor publice și cum acestea sunt gestionate. Am aflat site-uri pe care sunt stocate baze de date deschise, cu informații extrem de utile, cu

ajutorul cărora poți realiza o investigație pe măsură. Experiența acumulată mă va ajuta pe viitor, voi putea analiza problemele din țară. Vreau să le mulțumesc tuturor organizatorilor și coordonatorilor, dar și colegilor cu care voi menține legătura”.

SANDA BODIU: „Tabăra de vară a fost o

experiență plăcută pentru mine. Aici am făcut cunoștință cu tineri ambițioși, cărora le pasă de prosperitatea țării și care sunt gata să lupte pentru un viitor mai bun la noi acasă. Plecând de aici,

pot spune cu certitudine că orice cetățean al R. Moldova este în drept să monitorizeze lucrul autorităților publice, tot aici am aflat care este rolul și menirea unui jurnalist. Nu în ultimul rând, am avut parte de mentori calificați care își fac meseria cu dăruire și care au împărtășit cu noi unele secrete profesionale și utile în formarea noastră ca tineri specialiști. Scopul primordial cu care am venit aici a fost să fac cunoștință cu domeniul achizițiilor publice.

Pot afirma cu siguranță că am atins acest scop grație acestui proiect. Sunt încântată că am făcut parte din echipa respectivă”.

CORINA BOȚICO: „Am fost încântată să particip

în cadrul acestui proiect, care poate deschide orizonturi și oportunități. Echipa ZdG, prin ambianța prietenoasă și programe captivante, mi-a oferit o oportunitate ideală

pentru dezvoltare. Am fost plăcut surprinsă să experimentez prin exerciții, noțiunile teoretice. Am cunoscut oameni din diverse domenii care mi-au extins orizonturile de cunoaștere și au împărtășit experiențe de viață și profesionale actuale. Am avut parte de un nivel înalt de organizare, am învățat multe lucruri noi și mi-am perfecționat soft skill-urile. Util a fost și faptul că, în mai puțin de trei zile, am reușit nu doar să învăț noi lucruri care la universitate nu se predau, dar și să cunosc oameni extraordinari din diverse colțuri ale țării. Echipa ZdG are o experiență vastă, care m-a ajutat să văd lucrurile și în alt fel decât le-am văzut până acum. Mulțumesc organizatorilor pentru oportunitate!”

AURICA APARECI: „Aceasta tabără este la sigur o

investiție într-un viitor cu tineri mai responsabili cu privire la bugetul țării noastre și achizițiile publice transparente. Mi-a plăcut enorm să descopăr toate instrumentele și platformele pe care le folosesc

jurnaliștii de investigații în identificarea fraudelor. Am înțeles importanța afișării informației de interes public într-un format atractiv. Nu în ultimul rând, am conștientizat necesitatea interesului pentru achizițiile publice pe când acestea sunt atât de vulnerabile la corupție”.

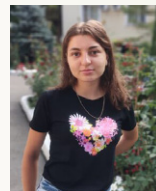
TATIANA SÎRBU: „În perioada 4-6 august 2022 am

fost parte a unui proiect deosebit alături de oameni profesioniști și dedicați muncii lor. M-a marcat prin amalgamul de informații și sursele de informare pe care nu le cunoș-

team. Orice proiect e despre oameni, e despre experiențe și, nu în ultimul rând, despre dezvoltare. Acest proiect e o piesă din puzzle-ul ce se completează în parcursul carierei mele. Mulțumesc pentru oportunitate și îndemn tinerii să se implice, în special cei care nu știu ce profesie își doresc. Proiectele îți oferă șansa de a înțelege unde îți e vocația. Oamenii fac implicarea productivă”.

ADELINA GÎRNU: „Consider că tinerii bine

informați sunt prezentul și viitorul unei societății prospere. Tabăra de vară este un proiect care investește în educația tinerilor, promovând transparența în domeniul achizițiilor publice,

explicând sistemul de achiziții și oferind o gamă de instrumente pentru identificarea riscurilor de corupție și verificarea datelor. Totodată, această tabără mi-a oferit oportunitatea de a-mi consolida cunoștințele despre cazurile de clientelism politic și corupție din R. Moldova”.

MĂDĂLINA DUDNIC: „Achizițiile publice sunt un

domeniu care mi-a stârnit curiozitate, iar datorită unor mentori excepționali, am avut plăcerea să înțeleg importanța cunoașterii lui de către tineri. Îmi doresc o societate transparentă, de aceea, am ales să fac

parte din proiect și să aplic cunoștințele dobândite în localitatea mea. Pe lângă bagajul de cunoștințe cu care mă întorc acasă, noii prieteni mi-au rămas în suflet, iar împreună am reușit să creăm momente frumoase și memorabile”.

GEORGETA CAZACU: „Tabăra de vară m-a ajutat

să-mi fac o viziune aparte față de achizițiile publice, cheltuirea banilor publici și anchetele jurnalistice privind achizițiile publice. Am acumulat o nouă experiență pe subiecte interesante,

pe care cu siguranță o voi pune în practică și îmi va fi de folos”.

LUCRĂRI DE REPARAȚIE A DRUMURILOR DIN CAHUL ÎN VALOARE DE PESTE 10 MILIOANE LEI. AFLĂ CINE LE EXECUTĂ

» La începutul lunii mai a fost anunțată licitație publică pentru [Lucrări de reparație a drumurilor din mun. Cahul](#). Valoarea estimată fără TVA a lucrărilor era de circa 9,76 milioane lei. Am analizat procedura de achiziții, caietele de sarcini, dar și ofertele care au fost înaintate către autoritatea locală. Despre modul în care a avut loc achiziția și cine a obținut contractul de reparație a primăriei mun. Cahul, citiți în continuare.

Potrivit achiziții.md, portal specializat unde a fost publicat anunțul privind licitația publică, licitația a fost anunțată pentru 2 loturi, adică 2 segmente de drum care urmează a fi reparate: str. M. Frunze (segment) cu valoarea estimativă fără TVA a lucrărilor de circa 6,68 milioane lei și strada L. Tolstoi (segment) cu valoarea estimativă fără TVA a lucrărilor de 3,08 milioane lei.

Astfel, pentru segmentul străzii [M. Frunze din Cahul](#) (str. Îl. Caragiale – str. 31 august), principalele lu-

crări care sunt prevăzute în caietul de sarcini sunt: Lucrări de terasament; demolarea trotuarului existent, demolarea borduri și a îmbrăcămintei rutiere.

Demolarea îmbrăcămintei rutiere presupune tăierea cu freza a stratului de beton asfaltic uzat, având lățimea tamburului 2000 mm, adâncimea stratului de: 5 cm – 947 metri pătrați; 7 cm – 2001 metri pătrați și 10 cm – 3067 metri pătrați. În total, urmează să fie demolată îmbrăcămintea rutieră pe o suprafață de 6 mii metri pătrați.

Lucrările pe acest segment mai prevăd ajustarea capacelor la fântâni, în total 9 unități; Consolidarea acostamentului cu pământ vegetal, pentru care va fi nevoie de circa 157 metri cubi de sol, inclusiv sădirea gazonului.

Pentru amenajarea sistemului rutier urmează să fie turnate 2 straturi de beton asfaltic de 7 și 5 cm pe suprafața totală de 3845 metri pătrați.

Aceleași lucrări principale vor fi realizate și la drumurile laterale, dar și intrările în curți. O parte importantă a acestei achiziții sunt lucrările de construcție a trotuarelor, pistelor pentru bicicliști și a parcărilor pentru automobile.

Astfel, va fi pavată suprafața de 1690 metri pătrați, pistele pentru bicicliști fiind evidențiate cu cărămidă de culoare roșie. Totodată vor fi instalate 777 metri de borduri pentru trotuare. Acest lot presupune amenajarea a 1500 metri pătrați de parcări pentru automobile, parcări amenajate din asfalt (476 metri pătrați) și pavaj grosimea 7 cm (1084 metri pătrați).

Ultima față a lucrărilor este montarea a 25 de indicatoare rutiere și executarea marcajului rutier. Lotul 2 str. L. Tolstoi (segment str. B.P. Hasdeu – str. Nufărul Alb include de asemenea, lucrări de terasament; demolarea trotuarului existent, demolarea borduri și a îmbrăcăminte rutiere. Demolarea îmbrăcăminte rutiere presupune tăierea cu freza a stratului de beton asfaltic uzat, având lățimea tamburului 2000 mm, adâncimea stratului de 4 cm pe o suprafață de 947 metri pătrați.

Lucrările pe acest segment mai prevăd ajustarea capacelor la fântâni, în total 2 unități; Consolidarea acostamentului cu pământ vegetal, pentru care va fi nevoie de circa 119 metri cubi de sol, inclusiv sădirea gazonului.

Pentru amenajarea sistemului rutier urmează să fie turnate 2 straturi de beton asfaltic de 8,5 și 5 cm pe suprafața totală de 2189 metri pătrați. Aceleași lucrări principale vor fi realizate și la drumurile laterale, dar și intrările în curți.

REPUBLICA MOLDOVA
PRIMĂRIA MUNICIPIULUI CAHUL
3909, Republica Moldova, r1 Cahul, mun.Cahul, Piața Independenței, 6;
tel.: (+373) 299 22919; fax: (+373) 299 21450;
e-mail: primariacahul@gmail.com

Nr. 024-111-922 din 21.06.2022 SRL Masterdrum
La nr. _____ din _____ ÎM CRDSL Cahul

Prin prezenta, Primăria municipiului Cahul. Vă mulțumește pentru participare în cadrul procedurii de achiziții publice și vă informează că în urma reevaluarii ofertelor depuse în cadrul Licității Publice Deschise nr. 21056175 din 30.05.2022 privind achiziționarea lucrărilor de reparație a drumurilor din mun. Cahul, au fost desemnate câștigătoare ofertele care au acumulat cel mai mare punctaj:

Lotul nr. 1

Nr. do	Denumirea ofertantului	Criterii de evaluare							Total punctaj acumulat		
		Valoarea ofertei, TVA	fără puncte	Experiența similară	puncte	Deținerea certificatelor ISO	puncte	Garanția lucrărilor		puncte	
1.	SRL Masterdrum	2 827,60	771	72,32	da	10	da	5	24 luni	5	92,32
2.	IM CRDSL Cahul	2 505 599,99		80,00	Contract realizat la suma de 68 769 53,27 lei	9,82	nu	0	24 luni	5	94,82

Lotul nr. 2

Nr. do	Denumirea ofertantului	Criterii de evaluare							Total punctaj acumulat		
		Valoarea ofertei, TVA	fără puncte	Experiența similară	puncte	Deținerea certificatelor ISO	puncte	Garanția lucrărilor		puncte	
1.	SRL Masterdrum	6 161 173,29		79,12	da	10	da	5	24 luni	5	99,12
2.	IM CRDSL Cahul	6 093 984,75		80,00	Contract realizat la suma de 68 769 53,27 lei	9,82	nu	0	24 luni	5	94,82

În acest context, conform art. 32 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice, contractul cu ofertantul desemnat câștigător urmează a fi încheiat după expirarea termenului de așteptare.

Primarul municipiului Cahul Nicolae DANDIȘ

O parte importantă a acestei achiziții sunt lucrările de construcție a trotuarelor. Astfel, va fi pavată suprafața de 958 metri pătrați, pistele pentru bicicliști fiind evidențiate cu cărămidă de culoare roșie. Totodată vor fi instalate 515 metri de borduri pentru trotuare. Ultima față a lucrărilor este montarea a 17 de indicatoare rutiere și executarea marcajului rutier. Ofertele urmau să fie depuse până pe 30 mai 2022. Durata de executare a contractului – până în luna noiembrie 2022. Criteriul de atribuire în baza căruia a fost desemnat câștigătorul – cel mai bun raport calitate-preț.

Citește materialul integral [aici](#).

Acest material este un produs al proiectului „Achiziții publice transparente”, desfășurat de A.O. Centrul CONTACT-Cahul, în calitate de beneficiar de sub-grant al proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”. Proiectul este implementat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în colaborare cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență (SUA). Proiectul urmărește susținerea reformelor în domeniul achizițiilor publice în Moldova, care vor spori transparența și corectitudinea achizițiilor publice prin abilitarea cetățenilor de a responsabiliza instituțiile relevante.

Sursa: www.ziuadeazi.md

DOSARELE LICITAȚIILOR TRUCATE: ȘEDINȚE AMÂNATE, ZERO CONDAMNĂRI CU EXECUTARE ȘI FIRME „ABONATE” ÎN CONTINUARE LA BANII PUBLICI

» Mai multe dosare penale inițiate, anterior, pentru fraudarea licitațiilor publice rămân, până în prezent, fără finalitate și nicio persoană vizată nu a fost condamnată cu executare. Companiile implicate continuă să câștige proceduri de achiziții publice, inclusiv cu autoritățile contractante vizate în aceleași dosare de trucare a licitațiilor. Ziarul de Gardă a analizat parcursul acestor dosare și ale companiilor vizate, dar și al altor firme ale aceluiași proprietari. Majoritatea nu au fost înscrise, nici până în prezent, în Lista de interdicție a operatorilor economici.

ACHIZIȚII CU PROBLEME LA PROCURĂRILE PENTRU INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN CHIȘINĂU

Achizițiile în domeniul educației, organizate în municipiul Chișinău, prezintă vulnerabilități majore. Cel mai mare scandal al achizițiilor în educație a avut loc în 2016, când au fost vizati mai mulți factori de decizie din cadrul direcțiilor de educație și agenți economici, [potrivit CNA](#).

Unele dintre firmele vizate câștigă, în continuare, licitații, inclusiv în Chișinău, organizate de

Direcția Generală Educație, Tineret și Sport și de direcțiile de sector.

Printre acestea, Lovis Anglo SRL, deținută de Lilian Sofrone. Compania continuă să câștige numeroase proceduri de achiziții publice privind achiziționarea de produse alimentare, organizate de instituțiile de stat, inclusiv de [Direcția Generală Educație Tineret și Sport Chișinău](#). Și [Direcțiile sectoriale de educație](#) au achiziționat, în 2022, produse alimentare de la Lovis Anglo SRL.

O altă companie ce ar fi avut legături cu proprietarul Lovis Agro SRL este Artprest-Grup SRL. Potrivit unui studiu al Centrului Național Anticorupție, elaborat în 2016, referitor la achizițiile Direcției generale educație, tineret și sport din municipiul Chișinău în perioada 2015, compania a fost introdusă în lista de interdicție, din noiembrie 2015 până în noiembrie 2018, însă persoanele care reprezintă agentul economic au procurat firma Lovis Agro SRL, cu care au continuat să participe la licitații și să încheie contracte cu DGETS.

NUMEROASE ȘEDINȚE DE JUDECĂTĂ AMÂNATE

Printre firmele vizate de controalele CNA din 2016, suspectate că au participat la licitații trucate, se numără și Crinic Grup SRL și Cordacom SRL, deținute de Ghenadie Nicorici.

Societatea Comercială Crinic Grup SRL a semnat în 2016 mai multe contracte cu DETS Buiucani și Rîșcani. De atunci [nu mai figurează în calitate de câștigătoare](#) la licitații publice. Cordacom SRL [a mai câștigat licitații publice](#) după 2016, exclusiv la DETS Buiucani, până în 2018.

Proprietarul lor, Ghenadie Nicorici, este cercetat penal pentru exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu. Dosarul pe numele lui se află în proces de examinare în prima instanță, [la Judecătoria Chișinău](#), din februarie 2019. Prima

ședință a avut loc abia în iunie 2020, iar, de atunci, ședințele au fost amânate sau întrerupte de mai multe ori.

În același studiu al CNA, se mai constata că soția lui Ghenadie Nicorici deținea funcția de inspector principal în cadrul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, iar un fost asociat al Crinic Grup SRL a fost angajat al DETS Rîșcani în perioada 2011-2013.

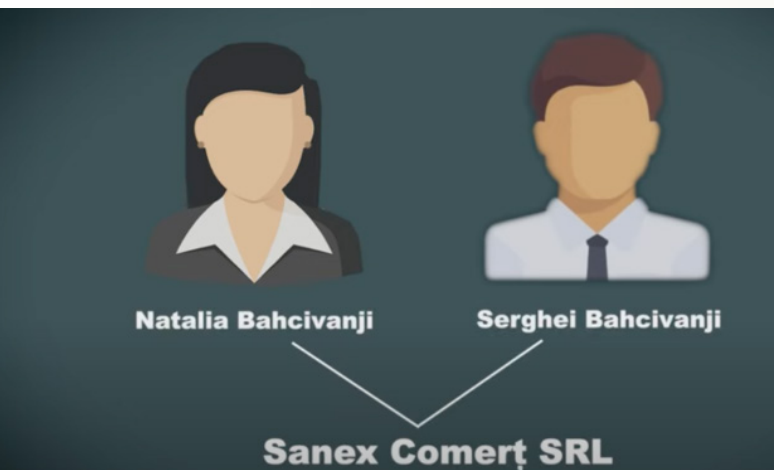
[Ziarul de Gardă a dezvăluit într-o anchetă](#)

realizată în 2019 că Ghenadie Nicorici ar fi fost, de fapt, beneficiarul final și al companiei Lovis Agro SRL, și că el ar fi fost ar fi autorul schemei infracționale de fraudare a licitațiilor, potrivit rechizitoriului întocmit de procurori.

Șefa grupului alimentar al DETS Buiucani, Natalia Braga-Bajora, a recunoscut în totalitate acuzațiile care i-au fost aduse și ilegalitățile pe care le-a admis, descriind schemele prin intermediul cărora firmele gestionate de Ghenadie Nicorici obțineau contracte cu statul. Aceasta a admis că favoriza cele două firme prin faptul că permitea livrarea de produse ce nu corespundeau cerințelor contractelor de achiziții. Pe 20 decembrie 2017, Natalia Braga-Bajora a fost condamnată la amendă penală de 28 de mii de lei și privată de dreptul de a ocupa funcții publice timp de trei ani, prin [decizia Judecătoria Chișinău](#). [Curtea de Apel Chișinău](#) i-a înăspriț puțin pedeapsa, majorând termenul de interdicție de ocupa funcții publice până la patru ani. Natalia Braga-Bajora a făcut recurs la CSJ, însă acesta a fost declarat [inadmisibil](#).

CONDAMNAȚI PENAL, CU SUSPENDARE, DAR CÂȘTIGĂ ÎN CONTINUARE LA LICITAȚII

Una dintre companiile vizate de CNA în dosarul achizițiilor trucate în domeniul educației a ajuns, totuși, în lista de interdicție, însă beneficiarii acesteia au continuat să câștige licitații prin intermediul altor companii. Este vorba despre beneficiarii efectivi ai companiei Sanex Comerț SRL, Natalia și Serghei Bahcivanji, fiica și ginerele Tatianeii Cebotari, consiliera de atunci a ministrei Educației din acea perioadă, Corina Fusu.

La 2 ianuarie 2017, Sanex Comerț [a fost inclusă în lista de interdicție](#) a AAP, neavând, astfel, dreptul să participe la licitații publice până în 2020. Firma și-a schimbat denumirea, la 23 august 2021, în Bravissimo Group SRL. Fondator este, în prezent, Serghei Bahcivanji, administrator – Cristina Falinciuc.

Natalia și Serghei Bahcivanji au fost condamnați pentru trucarea unor licitații pentru achiziția produselor alimentare, organizate de Spitalul raional Hîncești. Ei au fost condamnați, la [10 iulie 2017](#), la pedeapsă cu închisoarea pe un termen de doi ani și șase luni, cu suspendarea pedepsei pentru un an. Cu toate acestea, o altă firmă condusă de Serghei Bahcivanji și Cristina Falinciuc, Alim-Total SRL, continuă să câștige, inclusiv în 2022, [numeroase licitații publice](#), pentru aprovizionarea cu produse alimentare a mai multor spitale, școli, grădinițe, centre de plasament și alte instituții publice.

VADIM ȚURCAN,
expert asociat IDIS „Viitorul”:

„Sesizarea pentru introducerea unei companii în lista de interdicție poate să vină din partea autorității contractante care a suportat un prejudiciu de pe urma faptului că operatorul economic nu și-a îndeplinit atribuțiile, nu și-a executat clauzele contractuale sau a prezentat documente false. Această sesizare se expediază Agenției Achiziții Publice, care, după evaluarea documentelor prezentate, se pronunță asupra cazului. Decizia AAP privind includerea sau nu în lista de interdicție a unui agent economic este una administrativă, astfel că poate fi contestată în instanța de judecată.”

Cea mai frecventă problemă cu care se confruntă autoritățile contractante este faptul că ele nu reclamează, nu depun sesizări la AAP. Din lipsa cunoștințelor sau din rea-voință, autoritățile contractante nu fac uz de a include operatorii economici de rea-credință în lista de interdicție. Sunt cazuri pe care le-am atestat personal. Dar există și autorități care fac acest lucru, iar aici intervin instanțele de judecată, care pot să anuleze introducerea în listă a unor agenți economici. Astfel, nu avem foarte mulți operatori economici în lista de interdicție, în total – 39, iar, pentru unii, decizia este suspendată de instanțele de judecată”.

Articolul integral poate fi citit [aici](#).

Acest material este produs în cadrul proiectului „Consolidarea capacității de monitorizare a achizițiilor publice pentru jurnaliști și activiști” este desfășurat de Asociația Obștească „Media-Guard”, în calitate de beneficiar de sub-grant al proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”.

Sursa: www.zdg.md

